

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 kroge, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 15.

V Ptuju v nedeljo dne 11. aprila 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Bitka v Karpatih traja nadalje. — V Bukovini Rusi poraženi. — Boji ob Dnjestru za nas ugodni. — Indija se giblje.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 4. aprila. Uradno se poroča: V Karpatih trajajo boji na višinah na obeh straneh doline Laborce dalje. Včeraj smo izvedli na vzhodne višine protinapad in vrgli dosedaj silno napadajočega sovražnika iz več postojank nazaj. Tudi vzhodno od Virave smo odbili močan ruski napad. V teh včerajšnjih bojih smo vjeli 2.020 Rusov.

Severno od Užoka je položaj neizpremenjen. Nov napad Rusov se je po kratkem boju izjalovil.

Na vseh ostalih frontah ni bilo posebnih dogodkov.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 6. aprila. Uradno se poroča: V Karpatih se v dolini Laborce in obojestranskih višinah boji nadaljujejo.

Na ostalih bojiščih na posameznih točkah artilerijski boji, sicer mir.

Pri Uscie Biskupie, vzhodno od Zaleszczyki, so se poskušale močnejše sovražne sile ustaviti na južnem bregu Dnjestra. Po večurnem boju smo jih vrgli nazaj, vjeli 1400 mož in zaplenili 7 strojnih pušk.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Dunaj, 6. aprila. Uradno se poroča: Boji v Karpatih se še vedno razširjajo. Na višini vzhodno od Laborce zavzeli so naši s združenimi nemškimi močmi močne ruske pozicije ter vjeli 5.040 Rusov.

V sosednih odsekih smo več silovitih ruskih napadov odbili ter sovražniku povzročili mnogo škode in vjeli nadaljnjih 2.530 Rusov.

V južno-vzhodni Galiciji na višinah blizu Ottynia se je ponočni ruski napad izjalovil.

Pri napadu dne 4. aprila južno-zapadno od Uscie-Biskupie na levi breg Dnjestra bila sta dva bataljona ruskega Aleksandrovega polka popolnoma uničena.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Boj Nemcev z Angleži in Francozi.

Na francoskih in belgijskih bojiščih zavezniki že zelo scagujejo, ker si nikjer ne zamorejo priboriti povoljnega ali naj vidnega uspeha. S svojo ofenzivo so v novjšem času jako varčni, ko so si že tolikokrat občutno prste opekli. Izgubili so — če gre tozadnevni časniški poročilom verjeti — že toliko moštva, topov strojnih pušk in vojnega materiala, da si ne vedo nikjer več dobiti nadomestila za vse te izgube. V novejšem

času so jih posebno hudo nadlegovali nemški Zeppelinji, ki mečejo zdaj tu zdaj tam bombe, ki povzročajo obilno škodo na državnem kakor privatnem imetju in uničijo mnogo človeških bitij. O posameznih praskah na francoskih tleh zdi se „Stajercu“ nepotrebno poročati, ker se suče na raznju tamkaj itak že več mesecev ravno ena in ista klobasa, ki pa še ne niti napol pečena in tudi ne kuhana.

Boji ob Dnjestru.

Poročnik pri poljskih legijonarjih dr. Merwia poroča: Po zavzetju mesta Sniatin se je šlo proti črti ob Dnjestru. Ena kolona je dobila ukaz prodirati preko črte Horodenka-Gwozdziec, druga na črti Kolomea-Gorny Tyn-Tlumacz. Črta določena za obrambo je bila kakih 100 km dolga. Naše levo krilo, ki je imelo braniti odsek od Bistrice do Dolbe, je napadlo sovražnika izpred Jezupola. Ruski ogenj je moral utihniti, en ruski polkovnik je bil ubit, en stotnik ranjen. Glasom izpovedi vjetnikov je imela vsaka ruska stotinja samo mrtvih nad 20 mož. Mnogi vjetniki so bili oboroženi samo z Berdanovimi puškami, ki jih je treba po vsakem strelu znova polniti. Po zavzetju Jezupola bi bili morali legijonaši prodreti do železniškega mostu čez Dnjester, kar je nepričakovano prispel neki ruski oklopni vlak, tako, da so se naši v redu umaknili iz območja oklopnega vlaka. Istočasno z akcijo levega krila sta prodrli dva bataljona z artilerijo in strojnicami puškami v smeri na Tlumacz, vzhodno od Stanislavova. Prišla sta skozi kraje Oleszow in Bratyszow ter dospela končno do močno utrjenega mesteca Nizniowa. Med tem ko so bile naše čete že v mestu, so Rusi že zažgali veliki most čez Dnjester. Ker je bila s tem naša akcija pri Jezupolu in Nizniowu končana, je prišlo povelje, zbrati v Jezierzanih vse bataljone in od tod izvršiti sunek proti sovražnikom. V Jezierzanih je divjal boj; toda ves napor sovražnika je bil zaman. Naše čete, ki so že pričele s ofenzivo, niso popustile in se niso dale ustaviti niti od najhujšega sovražnega ognja. Prodrle so iz vasi in vzele še isti večer Tlumacz. Vsled situacije je bilo potem potrebno klin med ruskimi četami nekoliko potegniti nazaj, tako da so prišle naše čete na Lysogoro, višino med Bortniki in Korolowko. S pomočjo naše artilerije so mogle naše kolone ta kraj zasesti.

Boji v Bukovini.

„Az Est“ poroča iz Črnovic: Na skrajnem desnem krilu našega gališkega bojišča, to je v

kotu Bukovine, Rusije in Romunske, se vrše že več dni vedno silnejši krvavi boji. Ti boji so se na obsegu vedno bolj razširili, ker sovražnik dan na dan bolj ojačuje svojo fronto. Kakor silno pa tudi napada sovražnik, ni se mu posrečilo odločiti se vzhodno od Zaleszczykov na črti do ruske meje in na severnem bregu Dnjestra. Tu se obrača sovražna ofenzivna črta proti jugu ter sega pred naše pozicije v okolici Bojana. Vsi napadi in naskoki sovražnika so bili pod najtežjimi izgubami za njega odbiti tako, da po našem prodiranju iz Črnovic nismo izgubili niti koraka tal.

Iz Črnogore.

Položaj v Črnigori je obupen. Odkar so Avstrijci na Lovčenu porušili baterije in ubili in ranili 500 francoskih topničarjev, se nahaja Crnagora v položaju oblegane trdnjave. Dežela se izstraduje in žive Črnogorci v največji bedi. Edino pot v Evropo skozi sv. Ivan zapirajo Črnogorcem sovražni Albanci.

Grčija zapre Srbiji dovoz municije.

Časniki poročajo iz Milana, da je Grčija naznanila državam svojo prepoved dovoza municije v Srbijo skozi grško ozemlje. Tudi iz Carigrada je dospela ista vest. Kakor piše „Osmanški Lloyd“, izkrcali so Francozi te dni v Solunu zopet 14 topov, 2000 zabojev (kišt) municije, 9 avtomobilov, 150 trénskkih vozov, 2 zračni letali in 800 zabojev zdravil in drugih zdravniških potrebščin. Grška vlada pa je kljub posredovanju francoskega poslanika prevoz v Srbijo prepovedala in samo glede zdravil in drugih zdravniških sredstev privolila.

Avstrija in Poljska.

Svetovna vojska je zbudila že pozabljeno poljsko vprašanje. Mednarodna diplomacija stoji pred starim vprašanjem v novi obliki. „Nowa Reforma“ piše, da je evropska diplomacija ključ za evropsko ravnotežje dolgo iskala, na Balkanu, ob Adriji in na raznih morjih. Sedaj se je pa pravi ključ evropskega miru našel tam, kjer je od nekaj bil in kjer ga je videl že Napoleon, namreč v Poljski, ki straži ob vratih v veliki evropsko-azijski planjavi. Poljska je evropski zid pred vzhodnimi silami. Kdor vlada nad Poljsko, ta obvladuje Evropo. Ča jo stalno zasede Rusija, potem je Evropa v vedni nevarnosti. Samostojna Poljska v zvezi z Avstrijo je naravna straža evropske kulture in evropskega ravnotežja. Avstrija in samostojna Poljska sta nujno potrebni za obrambo in za širjenje evropske kulture.

Vojni cilj Rusije.

„Neues Wiener Tagblatt“ je ponatisnil iz „Kijevlanina“, članek ruskega nacionalca-poslancina A. Savenka o cilju, katerega želi Rusija s to vojsko doseči. Rusija si hoče zagotoviti svoj položaj kakor velemoč, a to bo dosegla po Saventovem mnenju le s pridobitvijo ruskih Karpatov in morskih ožin. Savenku je dejal neki dostojanstvenik v Petrogradu: „Nikar ne mislite, da imamo Carigrad že v žepu. Zato bo treba še mnogo truda in žrtev.“ Savenko se strinja s to sodbo in pravi, da je treba odločilne zmage, da ne bo rešeno samo karpatsko vprašanje, ampak tudi vprašanje morskih ožin. Na ugovorjanje in pripomnjo pesimistov, da ima Rusija v dardanelskem vprašanju mnogo majhnih nasprotnikov, odgovarja Savenko, da je vsekakor Carigrad za mnoge države lep obliček, zlasti za sosedne države. Ali Bolgarska je sama priznala, da bi ne mogla vzdržati Carigrada. Kar se pa Rumunije in Grčije tiče, nimata v evropski Turčiji nikakih skupnih mej, a pravica nekaterih rumunskih in grških domoljubov do morske ožine, to je, da bi imeli ključ od ruskega morja, ki je za Rusijo edini izhod na svetovno vodno cesto, se ne more za resno smatrati. Sicer pa moramo imeti jasno pred očmi, da če premagamo Nemčijo in Avstro Ogrsko (in le pod tem pogojem bi mogli mi morsko ožino in Carigrad dobiti), bi ne imel noben odpor malih držav proti uresničenju naših velikih narodnih nalog nobenega realnega pomena. Torej pred seboj imamo veliki cilj. Čaka nas velika nagrada, ki slavno nagradi delo in trud ruskega naroda skozi mnoga stoletja. V dosego tega velikega in neizmerne cilja s se ne smemo strahiti nobenega truda, nobenih žrtev za svojo domovino. Na našo generacijo gleda ednajst stoletij naše povestnice.“

Nova Edisonova iznajdba za podmorske čolne.

Vsi dosedanji poizkusi za sestavo popolnoma nevarnih akumulatorjev niso imeli zaželenega uspeha. Sedaj pa prihaja iz Amerike vest, da se je Edison posrečilo sestaviti jako močan in docela varen akumulator, čegar raba izključuje vsako nevarnost za posadko. Novi Edisonov podmorski čoln bo na morski površini gonil motor, ki bo obenem polnil akumulatorje za pogon pod vodo. Sicer tudi ta najnovejša iznajdba ni brez gotovih pomanjkljivosti, vendar se more vprašanje smatrati kot v načelu rešeno.

Že pred več leti se je slišalo o Edisonovem akumulatorju, ki naj bi v tehniki povzročil popoln preobrat, ker omogočuje veliko večje nakopičenje električne sile nego dosedanji tipi, dasi je za polovico lažji od njih. V praksi se pa ta akumulator ni nikoli in nikjer pokazal. Seveda je res, da so različni časniki v svoji bujni fantaziji naprtli Edisonu že marsikako iznajdbo, o kateri se njemu samemu niti sanjalo ni; toda v sedanjem slučaju ima pa stvar po vsej priliki resno ozadje, ker se z iznajdbo peča poveljstvo ameriške vojne mornarice, ki že dalj časa dela poizkuse.

Edison je delal za to iznajdbo celih osem let in znašajo stroški za študije in eksperimente baje 12 milijonov kron. Iznajdbo drži strogo tajno; le toliko se je zvedelo, da se mu je posrečilo nadomestiti svinec in žvepleno kislino z drugimi snovmi, ki ne razvijajo strupenih plinov. Nekaj posebnega je zapora na akumulatorjih. Edison je tak akumulator dal naložiti na avtomobil in se z njim z brzino 30 km 500krat zaletel v zid, a zapora je ostala nepoškodovana.

Aparat je tudi popolnoma neobčuten za zibajoče se gibanje, kateremu je izpostavljen na ladjih; dotično večmesečno preizkušnjo je brez hibe preстал. V ameriških mornaričnih krogih smatrajo Edisonov akumulator za najboljši, kar je doslej znanega na tem polju.

Srbska grozodejstva v Macedoniji.

„Agence Tel. Bulgare“ poroča: Iz Küstendila se naznanja, da so Srbi usmrtili v trgu Carjevo Selo 11 oseb, v vasi Ilijevo 15, v vasi Rzalovica pa 40 oseb. V vasi Küstindil natančno število žrtv ni znano, zaprli pa so veliko število moških in žensk. Šestero srbskih čet pod poveljstvom majorja Popovića kroži od vasi do vasi ter pordaja prebivalstvo s strahom. V okrain

Kočani so srbske grozovitosti od dne do dne neznosnejše. Ti dogodki so prava slika položaja v Macedoniji.

Angleške izgube po nemških podmorskih čolnih.

Uradna poročila admiralitete pravijo, da so od začetka nemške blokade podmorski čolni potopili 27 ladij. V tednu od 24. do 31. marca je bilo potopljenih pet ladij, ki so obsegale skupno 16.220 ton.

70 angleških trgovskih ladij potopljenih v Kanalu.

„Deutsche Tageszeitung“ poroča iz Amsterdamu: Nizozemske paroplovne družbe so sestavile seznam, po katerem so nemški podmorski čolni v času od 18. februarja do 25. marca samo v Kanalu potopili 70 angleških trgovskih ladij, torej približno po dve na dan.

Nemška južna armada v Karpatih.

Graški listi poročajo: Frankobrod, 6. aprila. „Frankfurter Ztg“ poroča iz Berlina: Čestitka odposlana po vrhovnemu poveljniku avstro-ogrske armade nadvojvodi Frideriku pruskemu generalu pehote pl. Linsingenu in njegovemu generalnemu štabu zopet spominja, da se v Karpatih bori ramo ob ramo z Avstriji cesarska nemška južna armada, ki ji poveljuje general Linsingen. Vaakdanja vojna poročila avstrijskega armadnega vodstva in blesteča poročila vojnih poročevalcev to nemško južno armado redko omenjajo. Gotovo redkokrat le zato, ker se smatra samoobsebi umljivo, da se hrabrih bojov, ki zahtevajo nadčloveških sil, udeležuje tudi ta južna armada, česar se običnostno, kakor se zdi, ne zaveda vedno. Razveseljivo je, ker na to širšo javnost čestitka maršala nadvojvode Friderika zopet opozarja.

Karpatska bitka pod plazovi.

Amsterdam, 6. aprila. „Echange Telegraph“ poroča iz Varšave o nekem boju v Karpatih: Dne 13. marca se je razvil boj, ki je trajal 6 ur. Ves čas je snežilo, dokler ni snežen vihar sprožil snežen plaz, ki bi bil skoraj oboje bojujoči se stranki pokopal. Vojaki tu in tam so vstali in so v snežnem viharju streljali naprej. Med bojem se je utrgal drugi plaz, ki je zmešal prijatelje in sovražnike in je nastala nevarnost, da vse pokoplje. Nekaj vojakov je zlezlo izpod snega. Dajali so si z roko znamenja, naj se neha streljati, da rešijo tovariše iz skupne nevarnosti, kar se je tudi zgodilo.

Angleži nevoljni na svojo vojno mornarico.

London, 6. aprila. (Kor. ur.) Mornariški dopisnik lista „Morningpost“ piše: Opustošenja po nemških podmorskih čolnih trajajo z izzivajočo enakomernostjo od Severnega morja do Finisterre. Položaj je nekaj posebnega. Na eni strani nam pripovedujejo, da izvaja angleško bojno brodogeje popolno gospodstvo na morju, na drugi strani pa čitamo vsak dan poročila, da smo izgubili v domačih vodah eno ali več ladij. Naše veliko brodogeje se nekje nahaja in dejstvo, da obstoja, sili Nemčijo, da izvaja morski rop pod morjem. List nadaljuje: Kaj koristi, če se zgradi ladja, ki stane 11 in pol milijona funtov šterlingov, če ne more ladja na morje izzemši v veliki daljavi od središča podmorskih čolnov. Če bi bil sovražnik tako uljuden in bi nas povabil na bitko sredi Tihega morja, bi bilo vse lepo. Podmorski čolni in mine so popadle dejansko zdaj našo bojno brodogeje med vetrom in vodo in ni misliti, da so ti novi elementi le začasni ali pa netehtni. Vprašanje mogoče reši povodno letalo, a to je bolj godba bodočnosti kakor sedanjosti. Upajmo, da se vprašanje reši.

Od neke angleške divizije s 12.000 možmi ostalo je samo 2.330 mož.

V nekem nagovoru, katerega je imel nedavno nadškof angleške grofije York v mestu Hull, rekel je ta cerkveni knez, da smrt niti v najhujših časih srednjega veka ni tako ljuto pobirala ljudi kakor dandanes. Od infanterijske divizije, ki je bila pred kratkim s 400 častniki in 12.000 možmi iz Anglije na bojišče poslana, ostalo je le 44 častnikov in 2.330 mož. Samo

eden najhrabrejših polkov s 40 oficirji in 1.200 možmi izgubil je 39 oficirjev in 900 mož.

900.000 organiziranih angleških delavcev grozi s štrajkom.

„Daily Telegraph“ ve poročati, da je načelnik angleških rudarskih celh zvezi rudarjev, ki obstoji iz 900 tisoč delavcev, naznanil, da se jim plača ne more tako zvišati, kakor oni to žele in da bi se stvar zamogla le po krajavnih razmerah urediti. Rudarji pa od svojih zahtev nočejo odstopiti in tako preti na Angleškem velikanski štrajk, ki bi angleško vojno in trgovsko mornarico glede dobave premoga najhujše ogroževal.

Ponesrečeni srbski poskusi.

Budimpešta, 6. aprila. „Pesti Naplo“ javlja z južnega bojišča: Srbske čete so se poskusile izkrčiti na takozvanem Ciganskem otoku v Savi pri Belgradu. Naši so mirno čakali, nato pa so pričeli obstreljevati Srbe iz strojnih pušk. Srbske čete so se morale naglo zopet umakniti.

Ruski vojni materijal za Srbijo.

Iz Bukarešte poročajo: Poluradno se razglasa: „Vsak inozemski železniški voz, ki pride v deželo, se mora ali na meji, ali pa na prvi postaji v deželi temeljito preiskati. Če se v vozovih najde blago, čegar prevoz je sedaj skozi Rumunijo prepovedan, se morajo vozovi takoj vrniti tja, odkoder so prišli.“ — S tem naj se ustavijo ponovni poskusi Rusije, skozi Rumunijo dovažati Srbiji vojni materijal.

Srbsko-bolgarski omejni konflikti.

Iz Niša poročajo listi z dne 3. aprila: Preteklo noč, proti 2. uri, so napadli bolgarski četaši v vojaških uniformah iznenada srbsko kulo pri Valandovu. Srbske obmejne straže so se morale umakniti proti kolodvoru v Strumici. Ob 5. zjutraj so zasedli Bolgari vse višine na levem vardarskem bregu. Boji se nadaljuje. Število mrtvih in ranjenih je na obeh straneh znatno. Pripoveduje se, da so Bolgari ugrabili 2 srbska topa. Ranjenci pripovedujejo, da vodijo četaše bolgarski častniki in da je četašev nekaj več kakor za en polk. Mnogi so mnenja, da napada sploh niso izvršili četaši, temveč regularni bolgarski vojaki. V bližini se nahajajoči obmejni detašmaji so prispeli na pomoč. Telefonski in brzojavni promet z Gjevgelijem in Solunom je prekinjen.

Vojne priprave Japonske.

New York, 5. aprila. Tukajšnji listi poročajo o japonskih vojnih pripravah: Japonske bojne ladje, ki se nahajajo v tujih morjih, so pozvane, naj se hitro vrnejo domov. Parniki, ki vozijo na Japonsko, so prenapolnjeni z japonskimi rezervisti. Osobito iz Kalifornije so vpoikicali več tisoč Japoncev, ki so se takoj odpeljali domov. Japonska je kupila več letal v Franciji in je z dovoljenjem francoske vojne uprave sprejela v svojo službo več francoskih pilotov.

Trinajst indijskih knezov se je Angliji uprl.

Po raznih časopisih kroži vest, da se je v Severni Indiji trinajst knezov uprl proti angleški vladi in da se bojo skupno z Afgani bojevali proti angleškemu nasilstvu.

Vstaja v Singapuru.

Precej časa sem se je že govorilo o neki vojaški vstaji v južnoindijskem mestu Singapore, a vsa poročila so izhajala iz angleških virov, kar že dovolj pričja za njih — verjetnost?! Vojaki 5. indijskega polka že dalje časa niso zakrivali več svojega namena, da se bodo takoj uprli, ako bi se jim velelo iti na fronto, ker se kot mohamedanci nočejo vojskovati proti svojemu najvišjemu gospodu (kalifa) v Carigradu. Tudi v Rangoon-u in v Kalkuti (Indija) se je iz ravnoistega vzroka uprlo več čet, kar da slutiti, da vlada v angleško-indijski armadi eden duh. Angleži so bili neprevidni in nepraktični dovolj, da tega dejstva sebi na škodo niso povoljno vpoštevali.

V torek dne 16. februarja bi imel oditi najmlajši indijski polk v Evropo. Moštvo se je to še-le v pondeljek zjutraj povedalo. Za njih nadomestitev došlo je že v nedeljo 100 mož domačih čet, katere je dal sultan dežele Johore. Ko se je dalo povelje za odhod, uprle so se takoj indijske čete, skupno 1.400 mož, ki so vdrlí v oficirski klub ter ondí postrelili 27 oficirjev. Drugi oddelki so hodili po mestu, kjer so ustrelili vsacega Evropejca, katerega-koli so našli na ulici. Nato so šli v taborišče, kjer imajo Angleži nemške podanike internirane. Zdaleč so Nemcem namignili naj se vlezajo. Ko je bilo to storjeno so postrelili stražo, obstoječo iz enega oficirja in 17 angleških prostovoljcev, joborski vojaki pa so takoj zbežali. Nato je rezervno moštvo straže nastopilo, 1 major, dva druga častnika in 20 mož. Klicali so Nemcem, da naj gredo takoj v notranjost taborišča, a tem se je zdelo bolj varno, ako ostanejo pred taboriščem ležati. Indí so začeli nato iz neke lesene barake streljati in v kratkih minutah bili so vsi trije častniki z moštvom vred mrtvi. Sedaj so povabili Nemce, naj se jim pridružijo, a ti so ponudbo odklonili, ker so se nasproti Angležem s častno besedo zavezali, da se ne bodo upirali.

Po tem dogodku so vdrlí v garnizijsko bolnišnico, kjer je bilo sedem Angležev in eden Avstrijc. Ta je začel po prvih strelkih kričati: „Jaz sem Avstrijec!“ Poslednji, z imenom Hackmeier, ostal je nepoškodovan, vsi drugi pa — tudi strežaji — bili so postreljeni. Zavelem je bilo 48 Angležev usmrčenih.

Tudi pri Orhodroard-u prišlo je med Indí in angleškimi prostovoljci do krvavega boja, v katerem so padli vsi Angleži, ki niso pravočasno pobegnili. Na večer so imeli uporniki vso mesto v svoji oblasti. Tudi orožarnice so se polastili, da na odpor prišedši prostovoljci niso mogli do orožja. Evropejci so se z barikadami okovarili, ženske pa so spravili na ladje v ondotnem pristanišču.

V torek so Indí mesto bombardirali. Da ne bi svoje sovornike ne vznemirjali, kričali so po cestah in ulicah: „Islam!“ Vso domače ljudstvo jih je z navdušenjem pozdravljalo. V sredo je prišlo iz Rangoona 500 angleških vojakov, ki so mislili upornike ukrotiti. Toda njih trud je bil zastoj, ker od skritih nikogar niso zapazili, pač pa bili od vseh strani hudo obstreljavani. V petek je došlo 100 Japoncev in 30 francoskih mornarjev, ki pa so se morali takoj zopet vkrcati, ker si niso upali ničesar opraviti.

Angleži seveda zavijajo stvar po svojem načinu, toda dejstva kažejo, da v Indiji hudo vre.

Bolni
napljných

Sanatorij
Aflenz
Hofacker (1830) - Kaiserjako - Prospeltitz

O pomorskih minah.

V nobeni vojni še ni bilo podmorsko bojevanje toliknega pomena kakor je v sedanji svetovni vojni, v kateri se porabljata na morju in v morju zlasti podmorski čolni, ki napada bojne in sovražne trgovske ladje s torpedi, in pa pomorske mine. Pomorske mine so v obče mnogo nevarneje orožje nego podmorski čolni s svojimi torpedi.

Pomorske mine so jeli rabiti že pred sto leti; seve so bile takrat še jako enostavne. V večji množini so rabili mine v severoameriški secesijski vojni (1861. do 1866.), v kateri so vničile mine sedem monitorjev (manjših obrežnih bojnih ladij in čolnov). V rusko-turški vojni l. 1877/78 so uničile Turkom ruske mine dve vojni ladji, v rusko-japonski vojni 1904/05 so potopile pomorske mine tri ruske in šest japonskih vojnih ladij — med njimi tri velike linijske ladje.

Mine se dele najprej v dve vrsti, v mine, ki se vnamejo same in mine, ki jih razstrele z elektriko z določenega opazovališča. Delimo pa mine še tudi drugače: v ofenzivne in defenzivne (napadalne in obrambne).

Navadna oblika mine je hruškasta železna posoda. Na gornjem koncu ima steklene rožičke, ki so pokriti s svinčenimi kapicami. Od tam je napeljana žica do električne baterije, ki je v

zvezi z razstreljivom (navadno strelna pavola). Kadar zadene ladja ob steklene rožičke, ki so v zvezi z baterijo, zaneti električna iskra razstreljivo, da nastane eksplozija. Mine po pristaniščih so pa tudi prirejene tako, da so v zvezi s skrivnim opazovališčem na obrežju in kadar zapelje sovražna ladja na mino, razstreli obrežni opazovalec z elektriko mino, ki je označena v tajnem načrtu na dotičnem prostoru.

Mine so položene križema, navadno tri metre pod gladino morja, ter so pritrjene na verižicah, ki imajo ob koncu kos železa, da ostanejo na določenem mestu. Druge mine pa plavajo prosto po morju. Često se pa tudi dogaja, da se zasidrane mine potrgajo ter ogrožajo še dolgo časa potem zlasti trgovske ladje.

Defenzivne (obrambne) mine polagajo navadno v izlivih rek ali pred pristanišči, druge pa polagajo po morskih prehodnih krajih, da z njimi ogrožajo morske ceste. Često pa tudi naneseta potreba obrambe, da nasprotnik ogroža sovražnika z razstresenimi minami. Te mine se porabljajo zlasti takrat, kadar kako ladjo sovražnik preganja; zasidrajo se avtomatiško ter jih spuščata v morje preganjana ladja na begu.

Najnevarneje v obče so proste mine, ki so ob enem obrambne in napadalne. Kakor nam je znano, se v morju pretakajo morski toki po določenih zakonih. Ozmimo se na Dardanele, kjer se vrši prav sedaj bojevanje na morju. Če spuščajo Turki v Dardanelah proste mine, jih nosi morski tok, ki preteče tam v eni uri 1:5 do 2:5 morskih milj, nasproti sovražniškim bojnim ladjam in jih ogrožajo.

Mine polagajo posebne ladje in podmorski čolni. Toda tehnika napreduje in nabavili so ladje in naprave, ki mine love ter odstranjajo s posebnimi mrežami. Rušilci min so jako plitve majhne ladje. Vsekakor pa je jako nevarno opravilo, mine polagati, še bolj pa jih odstranjevati.

Glede polaganja min veljajo posebne mednarodne določbe, ki jih pa v sedanji vojni zlasti Anglija in Rusija ne upoštevata. Mine se ne smejo polagati po nevtralnih vodah, kjer pa se polagajo, morajo biti tako prirejene, da se ne vnamejo več, dočim se odsidrajo. Prosto plavajoče mine pa so sploh prepovedane.

Slika iz bojišča.

Metrofan Čitopič Korba je ime stotniku ruskega 57. pešpolka iz Herzona — piše neki častnik, ki se že od začetka vojne nahaja na severnem bojišču, neki tržaški gospej. „V neki sivi zimski noči krog 10. ure je bil ujet; ranjen je bil v nogo, lakotnico in desno roko. Neki častnik mojega polka se je zavzel zanj, mu obvezal rane in ga nesel iz ognja med gostim svinčenim dežjem.“

— Tovariš! zakličé črez nekaj časa ruski častnik v nemškem jeziku. — Zahvaljujem se Ti, toda umreti moram!

Naš častnik ga tolaži in bodri, govori mu o lazaretu, o zdravnikih in zdravilih, zagotavlja mu, da bo ozdravil in se vrnil k svoji družini. Rus je zmajal z glavo in tibo ječal. Nenadoma pravi:

— Prosim te, stori mi ljubav in odpri mi suknojo; v notranjem žepu boš našel službeno knjižico: vzemi jo, tvoja je. Tu je tudi Marijina slika: podarim ti jo. Sedaj mi odreži naramni našivek: podarim ti tudi tega. Toda ene usluge, ene neizmerné usluge te prosim; kajti umreti moram, umreti!

Rus je za hip umolknil, nato pa se znova zazrl v našega častnika, ki ni vedel, kaj Rus pravzaprav meni, ter prosil:

— Odpni mi obleko in srajco: Na prsih nosim vrečico iz belega platna. Da, to je, hvala... Odpri jo: vidiš, v njej je fotografija moje žene z otrokom in posvetilom. Dalje, vidiš? je v njej zlata verižica s svetinjico Matere božje in majhnim križcem. To vrečico, prosim vzemi in skrbi, da pride v roke moje žene... Prosim te, prosim... Umreti moram...

— Vse bom storil, kar želiš, samo pomiri se. Ozdravil boš še in ne bo mi treba izvesti tvoje glave naročila, kajti sam se povrneš k svoji soprogi.

Ranjenec zmaje z glavo, potem utrujen umolkné. Čez nekaj časa z velikim trudom seže z levo roko v žep in nekaj išče.

— Ali želiš cigareto? — ga vpraša naš častnik.

— Ne, hvala, ničesar ne želim, je odgovoril Rus. Nato je reko, ki jo je imel v žepu, nesel k ustom in povžil neko stvar. Parkrat je še globoko zadibal, nato mu je glava omahnila nazaj: bil je mrtič. Zastrupil se je.

Nekaj o moderni trdnjavski vojni.

Moderne trdnjave so jako zgodnjega početka in izvirajo iz časa konstrukcije težkih oblegovanih topov. Nasproti artiljeriji, toraj nasproti napadalnim sredstvom, se je spreminjala tudi zidava trdnjav ter se razvila do sedanje oblike. V sedanjem času se ne more moderna trdnjavska vojska ozirati na Sebastopol (1854) in Pariz (1871), marveč kakor v obče moderna tako tudi trdnjavska vojska datira iz rusko-japonske vojske.

Port-Artur. Prvo obleganje moderno urejene trdnjave se je vršilo pri Port-Arturu. Brez ozira na poedine epizode, ki so bile kot uvod obleganju samemu, se je začelo z obleganjem na suhem dne 6. junija 1904. Oblegovalna japonska armada pod poveljstvom generala Nogij je bila močna štiri divizije. Že 26. julija je Nogi s tremi paralelnimi kolonami zavzel utrjene sprjednje višine severno od mesta in Japonci so se 3. avgusta približali zunanjam utrdbam tako, da jim je bilo mogočno postaviti svoje težke oblegovalne topove. Dne 8. avgusta so bile zavzete nekatere višine na izhodni strani mesta, potem je Nogi zaukazal splošen naskok, ki je trajal od 19. do 24. avgusta. Naskok se ni posrečil, toda stal je Japonci 14.000 mrtvih. Od tega časa so začeli Japonci metodično oblegovati z vojsko in so opustili naskokovanje, a obstreljevali so pa poedine utrdbé, dokler so jih popolnoma poškodovali. Tako so počasi napredovali s zavzetjem višine za višino in se koncem decembra približali notranjemu trdnjavskemu obroču. Še-le 2. januarja 1905 je general Stössel predal trdnjavo, ki se je branila celih 210 dni.

Odrin (Adrianopol). Balkanska vojska je prinesla s seboj tudi trdnjavsko vojno v velikem obsegu. Po bolgarskih zmagah pri Kirkilislu in Čorlu so prišle prve čete pred Odrin in ga zaprle od treh strani, in ko je padla Dimotoka, je bil Odrin tudi z južne strani zaprt. To se je zgodilo 27. oktobra 1912. Od tega časa je bila trdnjava od sveta odrezana in oblegali so jo povsem sistematično. Seveda je bolgarski in pozneje tudi srbski pomožni armadi (120.000 mož) primanjkovalo težkih oblegovanih topov, zato se je pa tudi oblegovalna armada pod poveljstvom generala Ivanova zadovoljila s černiranjem in izstradanjem trdnjave, kar je v sedanji moderni vojski izrednega pomena. Boji so trajali šest polnih mesecev, ko se je nazadnje 26. marca 1913 posrečilo bolgarsko-srbski vojski, da je s silovitim naskokom zavzela en sektor, nakar se je trdnjava udala. Karakteristično za moderno vojsko je, da trdnjava pade v tistem hipu, ko se na enem ali drugem kraju vsaj nekoliko prebije trdnjavski obroč. Topovi in ves drugovrstni vojni material se navadno pred udajo uniči.

V balkanski vojski so se vršili tudi manjši trdnjavski boji. Skader je zavzela po devetmesečnem obleganju srbsko črnogorska armada, dasi je bila trdnjava manjše veljave, toda prisilil jo je glad, da se je udala.

Janina v Epiru, ki so jo zavzeli Grki, je primera pravega topniškega obleganja, ker so Grki hranili ljudski material in so utrdbé s vztrajnim topovskim obstreljevanjem porušili do temelja.

Sedanja svetovna vojska velikih držav je prinesla s seboj ogromne trdnjave in strašanski oblegovalni material. Nemški 42 cm možnarji in naše motorne baterije učinkujejo tako silovito, da so prvovrstne trdnjave kot Antwerpen, Namur, Liege in Lille padle v kratkih dneh. Presenečenje leži v tem, da te-le trdnjave pravzaprav niso bile oblegane, temuč bile porušene iz velike daljave s težkimi topovi.

Da se je Przemysl moral udati vsled gladi, je vsakomur znana stvar.

O časovni dobi svetovne vojske.

Mnogo in v marsikaterem oziru se je sedanja vojska že primerjala z vojskami, katere so naši očeti doživeli, toda danes smemo reči, da dotične primere niso bile koristne. Zgodovina se nikdar ne zataji. Ne različnost, temuč slinčnost (podobnost) dogodkov pod izpremenjenimi časovnimi razmerami bi nas še le primorala, da bi znali na tehtne izpremembe sklepati.

Da mora ta vojska dvajsetega stoletja nam nekaj novega in nepričakovanega prinesiti, to zapopademo. V čem pa bi znala novost obstati? Najbrž ho menda vojska le kratko časa trajala. Izkušnje iz prejšnjega stoletja so to prerokovale in merodajni krogi kakor so n. pr. vojaški in učenjaški ter gospodarski krogi, so bili tega mnenja. Strašansko število bojevnikov, nezahlišani napor in neizmerni stroški: vse to je kazalo na hitro odločitev.

Toda kolikor besedi, tolikor zmot; to vemo sedaj. Vesoljna mobilizacija ljudstev ni izčrpala; bila je v kratkem le še v večjimi mobiliziranimi masami izpopolnjena. Napori prekosili so dozdnevno mogočnost, toda premagali so se. Stroški prekašajo proračune dva do trikrat, in vsakdo se je motil, ki je mislil, da je zaradi njih preogromne višine svetovna vojska nemogoča; sedaj smo izprevideli, da pri vojski ni denar gospodar.

Danes se nam zdi način, po katerem smo preje skleпали, nekako čuden. Zakaj bi morala biti vojska kratka, v kateri nastopajo neizmerno večje mase? Kako da vendar nismo naraščajočo razsežnost tudi na čas uporabili? Velika kroglja se počasneje vrti kakor mala in ta fizični zakon bi bili lahko tudi na vojsko obrnili.

Najnovejše izkušnje so tudi naše misli in naše sklepe izpremenile, kajti naš časovni čut uravnan je sedaj na trajnost. Da upamo na zmago in sicer na skorajšno zmago, to je samoobsebi umevno. Nestrpnost, s katero smo začetkoma vojske skoraj vsak dan pričakovali poročila o velikih odločilnih bitkah, je izginila in vojska na stalnih točkah je naučila čakati tudi nas, kateri smo ostali doma. Sliši se pač še tudi vprašanje, kako dolgo da še zna vojska trajati, toda vprašanje in ngibanje ima znak, da smo postali bolj mirne, hladne krvi kakor smo bili še pred nedavnim časom. Sedaj zapopademo, da je čas vojno torišče in ob enem tudi vojno sredstvo, kakor je vsako drugo sredstvo in da nikdar ne stoji izven vojnih pogojev. Čas se rabi pri vojski ravno tako, kakor se rabijo topovi, nova municija in sveži človeški material; in vojna doba se presoja glede svoje rabnosti in primernosti ravno tako kakor vsako drago vojno sredstvo, ki se je rabilo in se še rabi, ker je — kakor že rečeno — čas tudi vojno sredstvo.

Zato si moramo uporabiti časa ravno tako zagotoviti kakor povoljno množino orožja, živil in družnega materiala. S tem, da hočejo nas sovražniki izstradati, ničesar družega ne namestavajo, kakor da si prilasté in izkoristijo moč časa. Naša naloga naj bo toraj, da dobimo to moč na našo stran. Prizadevati si moramo, da bomo čas naših sovražnikov si znali ravno tako v našo korist obrniti kakor si znamo njihove vsakovrstne slabe strani. Po mnogoterih izgubljenih bitkah, kljub neizmernim žrtvam na ljudeh in tudi deželah, si sovražniki vendar še domišljujejo, da so glede časa na boljšem kakor mi in naš zvesti zaveznik. Ako jih enkrat prepričamo o tej njihovi zmoti, tedaj pade tudi obenem njihovo največje upanje in najslabša nada — pod klop.

Vojaške zadeve.

Pravice vojakov in njih svojcev.

Nadaljevanje.

Kdaj in komu se izplačuje podpora?

Podpora se izplačuje tistemu, ki je v zglasitvi opravičene zahteve označen kot prejemalec. Če ne živijo opravičenci v enem stanovanju, se lahko pove, da naj se pošilja denar vsakemu posebej. Toda boljše je, če se opravičenci že prej tako zedinijo, da prihaja denar za vse na enega izmed njih. Oblastnija pošilja namreč denar samo

na eno osebo za vse družinske člane, četudi se jih imenuje več za prejemalce. Če ji je izbira prosta, pošlje denar prvemu najbližjemu sorodniku vpoklicanega. Da oblastnija ne utegne pogoditi pri izbiri za družino neugodno, je torej bolje, če se že poprej družina sama zedini in prejemalca navede. Na razdelitev denarja v družini oblastnija ne vpliva nič.

Podpore se izplačujejo polmesečno, in sicer, če je le mogoče, vsakega 1. in 16. v mesecu. Izplačevati bi se imele vedno vnaprej. Če zaradi tega je potrebno, da se priglasijo zahtevo čimprej. Podpore ni treba vračati, čeprav se vrne vpoklicani pred dnem, do katerega je bila podpora izplačana.

Kdo odločuje o pravici do podpore?

Ali dobi družinski član vpoklicanega podpore ali ne, presoja komisije, ki sestojé iz enega zastopnika finančne deželne oblasti in enega zastopnika deželnega odbora. Na Dunaju, v Ljubljani, v Čelju, v Gradcu in v drugih mestih z lastnim statutom, pa je član komisije namesto zastopnika deželnega odbora občinski organ, ki ga določi župan.

Občine so dolžne na zahtevo oblastnij pri izvrševanju postave sodelovati, predvsem torej skrbeti za pritožbe. Politična oblastnija more tudi določiti poljubne osebe za zaupnike glasovanja.

Kakšnega vzklica proti odločitvi komisije pač ni. Toda lahko se pa, če je bila prošnja odklonjena ali če ni imela uspeha v polnem obsegu, napravi pismena prijava na komisijo, ki ima svoj sedež pri politični oblastniji (okrajno glavarstvo, magistrat). V prijavi naj se navede, v koliko se je komisija pri odločitvi zmotila, in naj se prosi za predrugačbo in razveljavljenje prejšnje odločitve in za drugo, novo in pravično razsodbo.

2. Kaj dobe vojni pohabljeni?

Naravno je, da ima država dolžnost, skrbeti za tiste, ki so se pohabili v vojski. V Avstriji so doslej za vojne pohablence penzije, ki jih zakon dovoljuje, jako majhne. Zakon glede vojaškega oskrbovanja oseb v armadi, v vojni mornarici in v domobranbi je bil izdan dne 27. decembra 1875. Izpolnitve, ki so bile dostavljene z zakonom v letu 1891 in 1896, se ne dotikajo nikjer bistva zakona in višine penzije.

Kdo ima pravico do penzije?

Podčastniki in vojaki imajo, vseeno kako dolgo je trajala njihova službena doba, pravico do trajne invalidne penzije, če so postali nesposobni za službo

vsled ranjenja pred sovražnikom ali vsled vojnih naporov;

vsled oslabljenja na umu, božjasti, oslepljenja na obeh očeh ali vsled iz ohromelosti izviraajoče nemoči;

vsled zunanje poškodbe, ki je nastala brez lastne krivde v izvrševanju službe, ali

vsled drugačne poljubne bolezni, ki kvari zdravje, in ki je nastala zaradi posebnosti vojaške službe kakor tudi zaradi epidemičnih in endemičnih bolezni ali zaradi nalezljive bolezni na očeh.

Dočim dobe vojaki in podčastniki, ki so služili deset let aktivno, penzijo, če so postali nesposobni samo za vsakršno vojaško službo, nezmožnost za meščanski zaslužek pa ne pride v poštev, dobe trajno invalidno penzijo vojaki z manj nego desetletnim službenim časom samo potem, če so postali tudi za zmerom za meščanski zaslužek nezmožni.

Kogar so pri superarbitraciji sicer spoznali za invalida (nesposobnega za vojaško službo) a še vendar za zaslužek zmožnega, se sme zglašiti tekom petih mesecev k novi superarbitraciji. Če razsodi ta, da so ga bili spoznali za službo nesposobnega vsled nemoči in da je postal za zaslužek nezmožen, potem dobi invalidno penzijo.

Imamo pa tudi invalidno penzijo, ki se priznava samo za določen čas. Če se namreč pri superarbitraciji izkaže, da je vojak pač začasno nesposoben za vojaško službo in nezmožen za kakšen zaslužek, da pa se more pričakovati izboljšanje in vsled tega določena meja vojaške sposobnosti in zmožnosti za zaslužek, potem se

mu zagotovi penzija začasno za določen čas in sicer najmanj za eno leto in največ za tri leta. Po preteku tega časa pride spet k superarbitraciji, pri kateri se sklepa nadalje.

Postava določa, da se vojna leta dvojnó vštejejo, to se pravi, da se k vsakemu bojnemu pohodu zaračuna še eno leto službenega časa. Ker se pa tudi s zaračunanjem tega leta večinoma ne doseže službenega časa desetih let, ne izpremeni to zaračunanje ničesar.

Kako visoka je invalidna penzija?

Leta 1875. določene vojaške invalidne penzije so jako majhne. Stopnjujejo se po šarži, ki jo je vojak resnično imel. Titularna šarža ne daje nobene pravice do višje penzije. Če je bil kdo n. pr. prostak titularni korporal, dobi samo penzijo prostaka.

Penzija znaša za:

vojaka brez šarže	6 kron mesečno
prostaka	8 " "
korporala	10 " "
četovodjo	12 " "
narednika	14 " "

Odločujoče je samo to, če je dotičnik „zmožen za meščanski zaslužek“; če ima pohabljenec dohodke, ki ne izvirajo iz polnega delovanja normalne delovne moči (obresti velikega imetja, invalidna renta iz zavarovalniške penzije za nastavljenec, podpore), je vseeno.

Podporna doklada za ranjence.

Razen invalidne penzije določa postava tudi podporne doklade za ranjence. Doklada za ranjence je od invalidne penzije popolnoma neodvisna in se plačuje tudi tedaj, če je ostal vojak kljub ranjenju zmožen za meščanski zaslužek. So toraj ljudje, ki dobe samo doklado za ranjence, in zopet tretji, ki dobe oboje skupaj, in invalidno penzijo in doklado za ranjence.

Doklada za ranjence je enako visoka po 8 K, po 16 K in po 23 K in 33 vin. mesečno, je li imel vojak šaržo ali ne.

Vojaki, ki so bili ranjeni od sovražnega orožja ali od drugačnega bojnega aparata ter so postali vsled tega nesposobni za službo, dobe mesečno 8 K. (Dalje)

Gospodarske stvari.

Podpora za nakup sejnalnih strojev. C. kr. poljedelsko ministerstvo je glasom odloka z dne 24. februarja 1915, št. 51.071 ex 1914, z ozirom na dejstvo, da je v tem letu potrebna posebna štedljivost s žitnim semenjem, ta štedljivost se pa v visoki meri da doseči z vrstno setvijo, s setvijo s sejnalnim strojem pripravljeno, dovoliti za vsak v tej nasadni dobi od poljedelcev, poljedelskih zadrug, društev ali občin na Štajerskem kupljen sejnalni stroj kupcu iz dotacije za pospeševanje živinoreje, oskrbljene z zakonom z dne 30. decembra 1909, drž. zak. št. 222, podporo po 100 K (sto kron) in sicer pod sledečimi pogoji:

1. Prošnje za dovoljenje teh podpor se morajo na Štajerskem predložiti c. kr. poljedelskemu ministerstvu potom c. kr. poljedelske družbe na Štajerskem v Gradcu ter jim priložiti faktura o nakupu stroja; imenovana družba mora potrditi istinitost nakupa in sposobnost stroja.

2. Cena, za katero se je nakupil dotični stroj mora biti najmanj za 15 % nižja, kot bi jo računala dobavna trrdka za enak stroj leta 1914.

3. Razventega morajo veljati plačilni pogoji, ki niso neugodnejši, kot sledeči:

Cena se plača v treh enakih obrokih, od katerih se plača prvi pri naročitvi, drugi v jeseni leta 1915, tretji spomladi leta 1916, pri čemur se morajo plačati od tretjega obroka od 1. januarja 1916 naprej 6% obresti.

4. Sejnalni stroji, ki bi se nakupili z državno podporo, v kolikor si jih nabavijo posamezni poljedelci, naj bi se, če le možno, prepuščali v porabo tudi sosedom.

Imenovanje žetvenih komisarjev za zagotavljanje poljskega dela in žetve v letošnjem letu. Da se zagotovijo poljska dela in žetev, je imenovalo c. kr. namestništvo ravno tako kakor lansko leto sporazumno s štajerskim deželnim

odborom sledeće organe za naslednje okraje, ki pridejo za slovensko prebivalstvo v poštev:

1. Franceta Goričan, potovalnega učitelja, za sodni okraj Celje, Šmarje, Laško, politični okraj Konjice.

2. Martina Jelovšek, živinorejskega nadzornika, za politični okraj Slovenji Gradec, sodna okraja Gornji Grad in Vranksko.

3. Antona Jentsch, ravnatelj, za politični okraj Radgona, sodna okraja Lipnica, Wildon.

4. Karola Kittel, asistenta, za sodnijski okraj Arvež.

5. Franceta Matiasič, c. k. vinarskega nadzornika, za politična okraja Ptuj in Brežice.

6. Brikarda Petrovan, c. k. kletarskega nadzornika, za sodnijske okraja Maribor in Sv. Lenart.

7. Otona Brüdersa, strokovnega nadzorovalnega organa za celo kronovino za pridelovanje zelenjadi in krompirja.

Ti organi niso le dolžni natanko čuvati, da se ljudstvo natanko ravna po obstoječih ukazih o obdelovanju produktivnega površja s žitom, oziroma z zelenjadami, ampak morajo iti kmetovalcem v vseh kmetijskih zadevah na roko z dejanjem in nasveti.

Zankaze žetvenih komisarjev, ki nosijo v službi na levi roki belozelen trak in imajo tudi posebne izkaznice, morajo na vsak način ubogati žetvene komisije in kmetovalci v vseh zadevah, ki se tičejo obdelovanja polja in žetve.

Ob tej priliki še posebej opozarja namestništvo kmetovalce na sledeče točke:

Da postane zemlja krepka in rodovitna, polaga se naj največja važnost na zadostno produkcijo, pravo ravnanje in uporabo hlevskega gnoja; ako pa ga sploh nimamo ali ne v zadostnih množinah, naj se pravočasno skrbimo za zadostne množine umetnih gnojil.

Nadalje se naj zemlja obseje s semenjem najboljše vrste, kajti od njega zavis, kakor od pravega kolobarjenja kakovost pridelkov.

Vsepovsod, kjer je setev slabo prezimila, se naj dotično površje porodje, in zemlja poseje z drugim primernim letnim semenom, da se na ta način popolnoma izrazi ves za obdelovanje pripraven svet. Tudi se naj obrača na gojo in ohranjenje domače živine največja pozornost. Ker je vsled vojaške dobave število konj jako zmanjšano, treba bo tudi v večji meri privaditi krave za vožnjo.

Samooobsebi je umevno, da je treba z ozirom na zmiraj grozečo nevarnost kuge na gobcu in parkljih, jako paziti na zdravstveno stanje domače živine.

Razglas glede oddaje subvencionjskih bikov okrajem, podružnicam in občinam. Centralni odbor bo sprejemal tudi leta 1915 po razmerju sredstev, katera mu bodeta dala na razpolago državna vlada in visoki deželni odbor, prošnje za subvencioniranje bika iz takih okrajev, v katerih ni poskrbljeno za urejeno bikorejo niti z živinorejskimi, niti z bikorejskimi zadrugami. Ker bodo državna sredstva vsled vojnega položaja najbrž zdato skrcena, nastane neizogibna potreba, nastaviti bika le v takih občinah, kjer sploh ni za plemenitev pripravnih bikov plemenjakov; v onih občinah, v katerih se že nahajajo subvencionirani biki, pa skrbeti z umno rejo in gojo za to, da ostanejo za plemenitev uporabni še nadaljnje leto. Stremiti bo se toraj moralo za tem, da se zahteva triletna, oziroma štiriletna doba vzdrževanja bika; sicer se je bati, da bi se vsled pomanjkanja denarnih sredstev ne mogel pokriti pomanjkljaj. Plemenski biki se bodo nakupili pod strokovnjaškim nadzorstvom deželnih strokovnjakov, kakor tudi uradnih živinozdravnikov spomladi 1915 in jeseni 1915 v domačih plemenskih okoliših. Nakupne in prevozne stroške trpi subvencijski sklad Subvencijski biki se oddajo od postaje proč, katero je treba naznaniti. Od te naprej pa mora plačati nadalnje prevozne stroške prevzemnik bika. Prošnjiki dobijo bika za 60% kupne cene; v

slednjo se vrste varščina po 50 K, katero je treba položiti. Jamstvena doba traja 2 leti, to se pravi, pri pravilni oskrbi bika preide plemenjak po 2 letih v last prejemnika. Ako pa bikorejec ne izpolnjuje dolžnosti, za katere se mora prej obvezati s posebnim reverzom, obvezan je vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina, če ne prevzame poslanega bika. Kmetovalci, ki želijo dobiti plemenskega bika, morajo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru, in če ta odkloni posredovanje, načelnstvu najbližje kmetijske podružnice ali pa domačemu občinskemu predstojništvu in položiti pri predznambi za subvencijskega bika varščino v znesku 50 K ter podpisati obveznico. Da si kmetijska družba lahko pravočasno oskrbi potrebno število bikov, želimo, da se ji predložijo prijave vsaj najpozneje do konca meseca aprila 1915. Družba se ne more obvezati, da bo bika poslala do kakega že v naprej določenega roka. Ako se ne bi mogla potreba pokriti spomladi, zgodilo bo se to naknadno z jesenskim nakupom. Reverz se dobio pri kmetijski družbi ali pa pri okrajnih zastopih. — V Gradcu, dne 21. januarja 1915. Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

P. n. svinjerejem na Štajerskem. Z ozirom na nameravano pomnoženo oddajo plemenskih merjascev zastran c. k. kmetijske družbe najbrž ne bo zadostovalo število merjaščekov iz družbenih vzrejališč in iz posameznih zasebnih svinjerejskih gospodarstev, od katerih je do sedaj kupoval osrednji odbor plemenske merjasce. Nastala bo potreba, privzeti za prodajo merjaščekov tudi druge zasebne vzreje, katere so se izkazale, zlasti pa one, kojih plemenske živali izhajajo iz družbenih vzrejališč. Prijazno vabimo vse svinjerejce, naj se zgledajo pri osrednjem odboru c. k. kmetijske družbe in naznanijo, koliko merjaščekov v starosti 5 do 7 mesecev bi mogli dobaviti leta 1915 c. k. kmetijski družbi. — Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Vporabljanje vseh za pašo živine primernih planin in pašnikov. V interesu splošnosti se zahteva, da bi se redilo vedno več živine. K temu pa se rabi več krme in to zahteva nujno, da bi se naj kolikor mogoče izrabljale vse možnosti za prerojo živine.

Iz mnenj poljedelskih krogov je posneti, da se v resnici ne izrabljajo vse za pašo živine primerne planine in pašniki od njihovih posestnikov.

Občinska predstojništva morajo torej s pozizvedbami vgotoviti vse take planine in pašnike, ki se dosedaj niso vporabljal za pašo in morajo opominjati njih posestnike, da dajo to zemljo na razpologo za pašo.

Kadar bodo po primerni razglasitvi na razpologo taki kosi zemlje v občini kakor tudi med sosednimi občinami — potem se bode moralo vplivati na to, da se na take pašnike, ki so na razpologo, spusti po občinah ali po dogovoru dveh ali več sosednih občin mlada živina in sicer tako, da se gonijo na pašo na strme in manj dobre planine ovce in koze.

Naredbe proti alkoholizmu. Med pojave, na katere morajo politične oblasti med izrednimi razmerami, ki so posledica vojnega stanja, radi vzdrževanja javne varnosti in javnega reda kakor tudi v higijeničnem in ljudsko-gospodarskem oziru obračati posebno opozornost, spada zloraba alkohola, ki se v mnogih krajih tudi v tem resnem času neprenehoma razširja. Alkoholizem ne zmanjšuje samo odpornosti človeškega telesa proti žugajočim kužnim boleznim, ter ne ogroža samo prehranitve ljudstva in javne varnosti in reda, ampak tudi vzbuja javno pohujšanje in žali domoljubna čustva vseh lojalnih elementov, ki so v tem resnem času v skrbi za blagostanje države.

Najbolj vspešno varstvo in najbolj vspešna odpora proti uničujočim in žalostnim učinkom zlorabe alkohola v sedanjem času bi bile pred vsem naredbi, ki neposredno zabranjujejo užitek

žganih opojnih pijač in ki imajo namen omejevati priložnost pitja.

Za naredbi te vrste morajo zadostovati obstoječe zakonite norme tako dolgo, da bode izdan zakon o pijačevanju.

Razven obrtnega reda (§ 54, odst. 2) nudijo Najvišje določbe, izdane z ukazom z dne 19. januarja 1853, št. 10 dr. zak., o delokrogu političnih oblasti ter temeljna načela o delokrogu policijskih oblasti z dne 10. decembra 1850 političnim in cesarskim policijskim oblastvom zelo dragocen pripomoček za boj proti zlorabi alkohola. V tem oziru pridejo pred vsem v poštev §§ 22 in 35 A. Najvišjih določb o ustanovitvi in uradovanju okrajnih uradov oziroma političnih okrajnih oblastev, po katerih mora politična okrajna oblast skrbeti za vzdrževanje varnosti in javnega reda in miru in ukrepani vse naredbi, ki se odredijo v zadevi policijske uprave s zakoni in ukazi predpostavljenih oblasti ali katere ista sama odredi.

A. Z odlokotom z dne 30. avgusta 1914, št. 7/425 Mob./1, je ukazalo namestništvo političnim podoblastvom po § 1, odstavek 4, ministerskega ukaza z dne 3. aprila 1855, dr. zak. št. 62, ako je za krajevne razmere potrebno, za čas sedanjega izrednega položaja omejevati uro zapiranja za gostilniške in krčmarske obrti oziroma za posamezne kategorije gostilniških in krčmarskih obrti (za žganjarne itd.) v vseh ali pa v posameznih krajevnih občinah svojega upravnega okraja.

B. Z odlokotom z dne 14. septembra 1914, št. 27.800, je priporočilo trgovsko ministerstvo „omejitev policijske zatvorne ure za žganjarne“, k čemur dajejo pripomoček določbe § 54 obrtnega reda. Pri intimaciji tega odloka tur. št. 4/3512/1, z dne 21. oktobra 1914 je bilo podoblastvom prepuščeno, da nadalje omejuje uro zapiranja za žganjarne in vinotoče, kjer se vino stoji pije, pod gotovimi pogoji tudi čez mero pod A že danih ukazov ter določijo popolno zapiranje žganjarn in prodajaln na malo ob nedeljah in praznikih, da z eventualnim diferenciranjem obratov tudi določijo za ostale gostilniške in krčmarske obrti primerno policijsko uro, kolikor je to mogoče brez prevelikega otežkočenja javnega prometa in legitimnega pridobitega življenja.

C. Z odlokotom z dne 20. januarja 1915, št. 10.958, je c. in kr. vojno ministerstvo načeloma prepovedalo oddajo alkoholnih pijač mostvu v železniškem prometu in ukazalo transportnim poveljnikom (ter jim istočasno dalo ukaze o posameznih izjemnih slučajih), da naj skrbijo za to, da 5 ur pred nastopom transporta nihče ne daje četam alkoholskih pijač. Ta ukaz je bil (na opomin c. in kr. ministerstva za notranje stvari, z dne 9. februarja 1915, št. 1654/S) z razglasom namestništva z dne 18. februarja 1915, št. 11/363/1, splošno (zlasti z lepaki na kolodvorih) publiciran in pod podoblastvom intimiran z ukazom, da opozorijo gostilničarje na kolodvorih kakor tudi okrepčevalna mesta „Rudečega križa“ na to prepoved s posebnimi dopisi.

K temu se naj tudi pripomaj, da je c. in kr. železniško ministerstvo prepovedalo vsem železniškim gostilnam v področju c. in kr. državnih železnic točiti alkoholne in žgane opojne pijače mostvu, ki spada h kakoršnemkoli vojaškemu transportu, ki je namenjen proti bojnemu pozorišču in prosilo uprave zasebnih železnic, da ukrepanje za svoje področje podobne odredbe.

D. Končno se opozarja na razglas, ki izide v št. 25 dež. zak. in uk. za Štajersko, ki zlasti urejuje čas zapiranja žganjarn in istočasno prepoveduje vsake drugo točenje, malo prodajo ali prodajo na drobno žganih in opojnih pijač v gostilnah, kavarnah, kavarniških pivnicah, trgovinah itd. za oni čas, v katerem morajo po navedenem ukazu biti žganjarne zaprte, da bi zagural zaželen uspeh, namreč omejitev zlorabe alkoholskih pijač.

Od ces. kr. namestništva.

V našem kraju

se vsaka vremenska prememba posebno natančno občuti, in posledice so ji kašelj, hripavost, boleznj v grlu in zaslezenje. Toda čestokrat smo se prepirčali, da se vsa ta zla dajo urno odstra-

niti, ako uporabimo takoj Feller-jev fluid iz rastlinskih izvlečkov s znakom „Elsa fluid“, ker učinkuje razslezujoče, kašelj odstranjajoče, pomirjuje bolečine in nahod. Tudi bolečine, ki so nastale vsled prehlajenja ali prepiba, to sredstvo sigurno odstrani in ga toraj našim čitate-

ljem v vseh teh slučajih priporočamo. 12 steklenic pošlje poštino prosto za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg 241 (Hrvatsko), kjer se obenem tudi lahko naroče Feller-jeva čistilne kroglice s znakom „Elsa Pillen“, 6 škatlic za samo 4 krome in 40 vinarjev. luos ---

Škropljenje in žveplanje vinogradov. Ker se še vedno služi tarnanje kmetov-vinogradnikov, da nimajo dovolj potrebne galice, tako da ne bodo mogli škropiti svojih vinogradov, sporočamo sledeče:

Kmetijska družba je priskrbela perocid, ki mu mnogi, ker je nekaj novega, še ne zaupajo, pa gotovo po krivici, kajti najboljši avstrijski strokovnjaki so prepričani o njegovem popolnem učinku.

Konečno nam ostane še eno, pri nas že izkušeno sredstvo. „Tenax“ (beri tenaks).

Tenaks je modrikast prašek, ki obstoji iz zmlate galice, sode in žveplenokisla gline.

Zadnja je primešana zaradi tega, da galica na listu bolj drži, soda pa namesto apna. Raba tenaksa je zelo prirosta. Za 100 litrov vode se odtelha 1½ kg do 2 kg tega praška, se vrže v vodo in se z njo dobro premeša. Prašek se hitro raztopi in škropilna zmes je pripravljena.

Prapravlja se toraj jako hitro sprti, če je treba lahko za vsako škropilnico posebej. V tem slučaju se vzame za vsako škropilnico 15 do 20 g. (2 deka) tenaksa.

Tenaks se dobiva v vrečah po 5,25 in 50 kg. V vrečah po 25 50 kg stane sedaj na Dunaju 180 K za 100 kg. Vožnjina ne stane veliko, ker je za polovico znižana. „Tenax“ se dobiva pri tvrdki: Dr. O. Heiner & Co, chemisches Laboratorium, Wien VI., Mollardgasse 69.

Priporočamo tistim vinogradnikom, ki še nimajo ali ne dobe potrebne galice ali perocida, da se takoj preskrbijo s tenaksom, kajti tudi tega sredstva bo kmalu zmanjkalo.

Svetujemo tudi trgovcem na deželi, da si nabavijo tenaks, ker bodo s tem zlasti manjšim vinogradnikom, ki so vajeni kupovati galico po kilogramih v prodajalnah, zelo vstregli.

Kakor galico (perocid, tenaks) in žveplo, tako si pa je treba nabaviti tudi potrebne škropilnice in žveplalnike že sedaj, ker se jih pozneje ne bo dobilo. Opozorjam na to vinogradnike še posebej.

Kot najboljšje, izkušene škropilnice „Avstrija“ stanejo sedaj po znižani tovarniški ceni z zaobjekom vred na Dunaju 35 K 66 h, žveplalniki, ročni 10 K 20 k, nahrbtni od 26 K 90 h do 31 K 70 h.

Razne reči.

Prememba imena. Nj. ces. in kr. Apostol. Veličanstvo je dovolilo, da se Gornjerogaški slatinski vrelc sme znanprej imenovati: **Cesarjev Franc Jožefov vrelc** (Kaiser Franz Josephs Quelle. Lastnik tega podjetja je gospod Konrad Keller v Podplatu.

Za „Rdeči križ“ daroval je ptujski veletržec gospod Kraker zopet 100 kron, za kar mu izreka načelnstvo „Rdečega križa“ najpristnejšo zahvalo.

Zaradi cen mesa dohajajo opetovano pritožbe, da se prodaja isto povprečno 1 kg za 3 krone, in sicer meso od mlade živine in krav ravno tako drago kakor volovej meso, medtem ko so bile povprečne cene (živa vaga) na tukajšnjem živinskem sejmu dne 6. aprila t. l. po poročilu sejmskega komisarijata sledeče: za biko 1 kg 90—110 h, za vole 1 kg 140—170 h, za krave 1 kg 100—110 h in za mlado živino 1 kg 110—130 h.

Požar. Na Velikonoč zvečer izbruhnil je v gospodarskem poslojpu graščine Betnava (Windenu) v Rothweinu pri Mariboru požar, ki je uničil ves objekt. Prihitele so na pomoč požarne brambe iz Rothweina, Rosweina in iz Maribora, katerim se je posrečilo hudo ogrožena sosednja poslopja rešiti. Mariborska parna brizgalnica (za izvenmestno rabo) delovala je neprenehoma 3¼ ure. Moštvo težkega havbičnega polka štev. 14, nastanjeno v graščini Betnava, ki je last mariborskega knezoškofa, je pri gašenju vrlo sodelovalo.

Laški trg. Ferdinand Mlinarič, p. d. Šon, posestnik v Psarju pri Laškem, odšel je na pepelnično sredo t. l. od doma z namenom, da kupi živino. Proti večeru taistega dne se ga je

še videlo v trgu, ko se je že domu odpravljaj. Od takrat ni sluha ni duha o njem. Prosi se toraj vsakdo, ki bi mogel kaj o Mlinariču, oziroma njegovem bivališču ali mogoče tudi smrti povedati, da taisto naznani „Solskemu vodstvu tržke šole v Laškem.

Ruske grozovitosti v Memelu in ondotnem okrožju, koje so bili v pretečenem tednu začasno zasedli, so bile tako nezaslišane kakor so to le še bere v starih pripovedkah o divjih Hunih pod njihovem kralju Atila, kojega zgodovina imenuje „šibo božjo“. Požigali so mesta, trge in vasi, morili civilno prebivalstvo brez razločka starosti in spola, in kar je najkrutnejše: posiljevali so žene in dekleta do smrti. Tako so n. pr. v vasi Janiške hčer posestnika Lipke tako zlorabljali, da je vsled prestanih silovitosti vpricho svojih oskrunjevalcev izdihnila, nakar se je še mati iz žalosti zastrupila in oče žile prerezal, ker je raje umrl kakor da bi preživel tako nečloveško ravnanje teh divjakov.

Strašna smrt otroka. Iz Ribnice na Pohorju se poroča: Posesnica Terezija Sabovnik je rezala seno; pomagal ji je njen 8 letni sinček Rupert, ki se je odstranil, nakar je rezalni, z vodo gnani stroj obstal. Mati je hitela v hišni mlin, kjer je našla sina Ruperta, že mrtvega ki je prišel med jermen.

Deset milijonov vojne kontribucije so naložili Rusi guberniji Przemysl. Pred vojsko je 1 rubelj veljal v Avstriji 2 K 53 vin., a sedaj se zaračuni samo s 1 K 82 vin. Rusi bodo baje guberniju Przemysl razdelili v šest okrajev in mesto Przemysl z okolico bo četrta ruska gubernija v Galiciji.

Število vjetih Rusov v mescu marcu, in sicer samo od naših avstrijskih čet, znaša 183 častnikov in 39.942 mož. Nemci so v mescu marcu vjeli vsegaskupaj 55.860 Rusov.

Kedaj se bo končala vojska? Graški „Tagblatt“ poroča iz Maribora sledeče: V začetku lanskega leta je neka 85 let stara žena v Mariboru svojim znancem in znankam ponudila stavo (Wette), da bode se 26. julija pričela velika vojska. V resnično se se pričele sovražnosti med Avstrijo in Srbijo tega dne. O pričetku marca t. l. je ta žena zopet ponudila stavo, da se bode sedanja vojska končala 27. maja t. l. Nek moč je stavo sprejel, toda moral je stavljene znesek 200 kron pismeno potrditi in se zavезati, da bo omenjeni znesek izplačal dedičem une stare žene, ki je izpovedala, da sama tega obroka ne bo doživela, temuč že 25. marca t. l. umrla. No resnično je starka dne 25. marca umrla! — Pričakuje se sedaj le še, če se bode tudi tretji del njenih prerokovanj izpolnil, namreč: Ali se bo resnično tudi vojska dne 27. maja t. l. končala? To pa je nekaj za vražarje! Če tudi tretje bo, tedaj v „kolendro“ žnjo!

Galjskih beguncev biva na Dunaju 150.000, na ostalem Nižjem Avstrijskem 25.000, na Zg. Avstrijskem 22.000, na Štajerskem 30.000, na

Koroškem 10.000, na Solnograškem 3000, na Tirolskem 2000, na Kranjskem 4000, na Češkem 115.000, na Moravskem 35.000, v Šleziji 5000. Če prištejemo malo število na Ogrskem bivajočih beguncev in takih, ki so odpotovali še kam drugam, se ceni število galjskih beguncev na 500.000; med njimi do 250.000 Poljakov, 220.000 Judov in do 30.000 Rusinov. Na Štajerskem je nastanjenih v taboru Wagna 14.000, v St. Michaela približno 1000 beguncev.

Kje še ne vedo ničesar o sedanjih vojski? Ne zdi se nam čudno, ako morebiti v notranih delih Afrike ali Azije še do sedaj ne vedo ničesar o izbruhu in poteku strašanske svetovne vojske, toda skoraj neverjetno se sme imenovati, ako na kosu suhe zemlje, ki pripada pod angleško krono, prebivalci o tej vojski še ničesar ne vedo. In vendar je tako. Otok Tristan de Cunha v Atlantskem oceanu, ki dobiva pošto iz drugih delov sveta samo enkrat v letu, dosedaj še ni dobil obvestila o tej vojski.

Štajerski učitelji v vojski. Kakor se nam od verodostojne strani poroča je bilo do konca januarja t. l. vpoklicanih v vojaško službo 711 učiteljev in sicer 222 iz slovenskega, 489 pa iz nemškega dela dežele; to je tolikor kakor 36 odstotkov vseh štajerskih učnih moči.

Škoda je, da nismo bližje morjai Iz Reke se poroča, da je ondi vsak dan nenavadno velika množina rib na prodaj. Največ je malih sardel, kojih stane en kilogram 24 do 32 vinarjev, včasih so pa celo po 8 vin. 1 kg. Tamkaj se toraj ubožnejšim ljudskim masam ni treba bati lakote, kakor drugod, kjer postaja draginja že jako občutljiva.

V ruskem vjetništvu je med obilico družih tudi nadporočnik (zrakoplovec) Anton Morocutti, sin umirovljenega višjesodnega svetnika Morocutti-ja v Mariboru. Vjet je bil obenem s zrakoplovcem poročnikom Wanekom.

Smrt iz neprevidnosti. Dne 31. marca ste dekl Barbara Suntinger in Ana Oberdorfer pri posestniku Petru Haritzer v Döllach-u na Koroškem snažili hišna tla. Med delom vzame Suntinger v roko puško, ki je visela na steni ter nameri žnjo na svojo tovarišico. Nato odda Suntinger puško Ani Oberdorfer, katera jo prime za kopito. V tem trenutku se puška sproži in krogla zadene Barbáro v glavo tako hudo, da ji je na levi strani del možganov izstopilo. Brezzavestno so spravili takoj v postelj, kjer je v kratkih trenutkih umrla. Bila je še-le komaj 23 leta stara.

Posredovanje glede kmetovalskih delavcev. Ces. kr. kmetijska družba na Dunaju naznanja, da posreduje pri oddaji kmetijskih delavcev za raznovrstna dela na grajščinah kakor tudi na kmečkih posestvih. Delavci se pred oddajo skozi 3 tedne opazujejo oziroma razokožujejo, da se potemtakem pri njih ni bati kake bolezn. Piše se naj: „An das Arbeitsamt der k. k. Landwirtschafts-Gesellschaft in Wien, I., Schaufler-

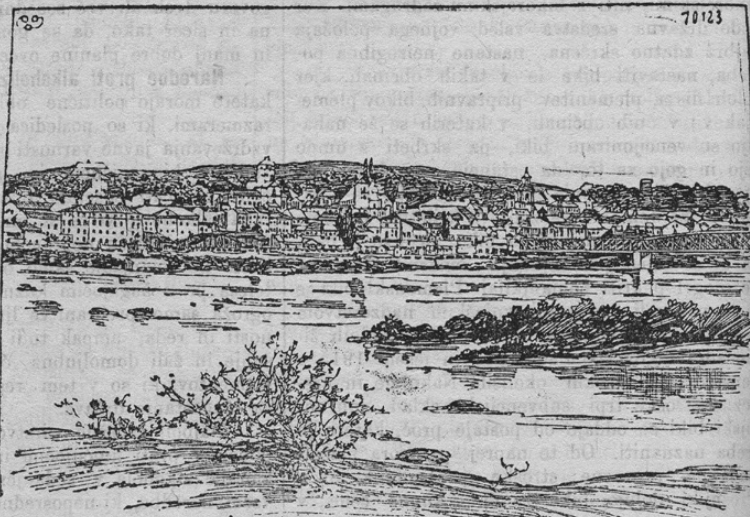
Pogled na Przemysl.

Podoba nam kaže mesto in trdnjavo Przemysl, ki se je po štiriinpolmesečnem obleganju vsled gladu moral Rusom udati.

XXXXXXXXXX

Ali si se na „Štajerca“ že naročil? Ako ne, stori to takoj!

XXXXXXXXXX

Ansicht von Przemysl.

Stole (Zimmersessel) SLAWITSCH & HELLER
 trgovina v Ptuju.

po 3—, 5—, 6— kron se dobijo v zalogi

Naznanilo.

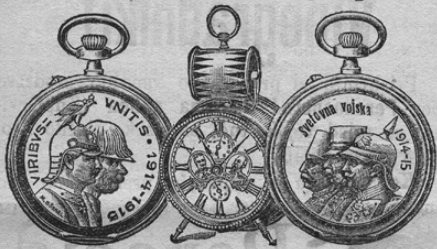
Obvestimo naše p. n. odjemalce, da smo vsled podraženja surovin, embalaže, kakor tudi delavskih plač in stroškov za izdelovanje sploh primorani, ceno za

lyzoform (Lysoform)

razokuževalnega sredstva, od dne 1. aprila naprej zvišati. Steklenica s 100 grami stane namesto 80 v. vnaprej 90 vinarjev. V tem razmerju zaračuna se tudi embalaža višje.

Lysoform-Werke
Dr. Keleti & Murányi,
kemična tovarna v Ujpesti. 40

Vojna ura 1914.

Z dvojnimi reliefi: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. Z združenimi močmi ali pa Viribus unitis ali pa s etovna vojska 1914—15 ali pa z oficijelnim črno-rumenim ali pa z železnim križcem: jeklo ali nikel 5 K, z usnjatim napetnikom K 6—, posebno ploščata K 8—, z radium številščem K 10—, s žepno budilnico K 15—, cena niklasta ura K 3—, Vojna verižica K 1—, vojna budilnica „top“ („Kanone“ K 6—, Vojna budilnica „bobnar“, ki hobna generalmarš K 6—, 3 leta garancije. — Pošlje po povzetju prva trdka vojnih ur

Max Böhnel, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51.
Originalni fabrični cenik zastoj. 143
Novost! Srebrna zapetna ura z dvojnimi krovom K 20—.

Kava

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10— franko po povzetju. 1/2 klgr. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta. 756

5 vinarjev

stane dopisnica, s katero zamorete zahtevati moj glavni cenik z 4000 podobami, ki vsebuje bogato izbiro potrebnih rabnih in darilnih predmetov ter se pošilja vsakomur zastoj in franko. 39

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

e. in kr. dvorni liferant, BRÜX št. 730 (Češko).

Prave nikel-žepne-ure K 420, 5—, v srebru K 840, 950, niklasta budilnica K 290, ura-kuka vica K 785, ura na pendelj K 9—, Razpošiljatev po povzetju, izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K. — Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1 20 K proti kašlju, težki sapji itd. — Čaj in pilule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihtu à 80 vin. — Balzam za giht, ude in živec stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. — Bleiburški živinski prašek à 1 20 K. Prašek proti odvajanju krvi v živalski vodi à K 1 60 — Izvirni strup za podgane, miši, šurke à K 1—. Razpošiljatev **L. Horbat**, apoteka Bleiburg na Körtškem. 49

Mestna hranilnica v Ptujju

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.

Poljsko orodje,

sejalniki (Säemaschinen). plugi, valjarji, brane, kultivatorji,

stroji za žetev,

stroji za žetev žita, za košnjo trave, za vezanje snopja, za grabljenje in obračanje sena,

mlatilni stroji z navadnim in dvojnimi čistilom, **bencin-motorji,** **bencin-lokomobili**

se izdelujejo in pošiljajo v najboljši izvršitvi od trdk:

PH. MAYFAHRTH & Co. DUNAJ II,

Taborstrasse št. 71.

Tovarna poljedelskih in obrtnijskih strojev.

Katalog št. 538 se dopošlje zastoj in poštne prosto. 184

Hranilnica (šparkasa) mestne občine Celje.

Razglas.

Hranilnica mestne občine Celje naznanja, da se pri njej kakor doslej tudi zanaprej obrestujejo hranilne vloge s

4¹/₂%

Z novimi kakor tudi s dostavnimi vlogami zamore lastnik vložne knjižice vselej in v vsaki višini vloge prostovoljno razpolagati.

Knjižice lastnih hranilnih vlog kakor tudi vojnega posojila se sprejemajo v brezlačno shranitev.

Zunanjim vložiteljem nudijo se brezplačno na razpolago poštni-položni listi.

V spomin 50-letnega obstanka te hranilnice

izdajale se bodo v tekočem letu posebno lepo opremljene vložne knjižice, ki imajo izvanredno sposobljenost za darila.